

Jasno je, da Durychovi spisi nimajo posebne znanstvene vrednosti, saj je moral orati ledino in tu ni imel toliko kritičnega duha, kakor Dobrovský. Sledil je bolj svojemu čuvstvu ter večkrat zašel v znanstveno liriko. Bil je tudi nekako boječ in nezapen proti samemu sebi ter je objavil malo svojih spisov. Učil se je pa jako pridno. Preiskaval je največ v dunajski dvorni knjižnici ter objavil prve stare slovanske rokopise. Celih 18 let po svojem prvem spisu se je odločil, da izda plod svojega mnogoletnega preiskavanja. L. 1795. je izdal uvod k „Slovanski Biblioteki“, katera je imela sicer obširen program, a je žal prenehala izhajati po prvem zvezku. Drugi del se je izgubil v rokopisu.

Tem bolj moramo ceniti Durychovo delavnost, ker je živel v jako težavnih razmerah L. 1784. je namreč cesar Jožef II. odpravil tudi pavlanski red. Država se je polastila redovnega imetja in razgnala menihe. Durycha so odpravili s skromno pokojnino, s katero je moral podpirati ubožne sorodnike. Šele ob koncu življenja, ko je že izdal zvezek „Slovanske Biblioteke“, je dobil 200 gld. podpore. L. 1800. pa ga je zadel mrtvoud in čez dve leti je umrl. Svoje rodno mesto je srčno ljubil. Trudil se je, da so rojakom zopet odprli s silo zatvorjeno cerkev, in deloval na to, da bi se tam ustanovila gimnazija, česar pa ni dosegel. Preiskoval je v okolici tudi stare spomenike.

Kopali so ga na domačem pokopališču, a s časom so pozabili na njegov grob. Šele l. 1867. so se ga zopet spomnili rojaki, in „Beseda čtenářská“ mu je postavila spomenik na pokopališču. — Tako je živel in deloval, skromno sicer, a neumorno — naš prvi slavist.

25letnica Marije Konopnicke. Prošle dni so Poljaki zopet pokazali, kako visoko cenijo svoje pisatelje in pisateljice. V Krakovu je bila velika slavnost v čast Mariji Konopnicki, katera že petindvajset let deluje na pisateljskem polju. Posebno poljske gospe in dekleta so jo visoko počastile. Pisateljica je prišla osebno k slavnostim iz Lvova. Pozdravil jo je mestni župan in mnoge deputacije, priredili so njej na čast gledališko predstavo in velik slavnostni shod.

„**Akademija umiejętności**“ v Krakovu je razposlala oklic, v katerem prosi, naj se jej naznanijo vsi poljski rokopisi od XIV. do XIX. veka, ki se nahajajo v privatnih rokah. Hkrati razpošilja vzorec in pouk, kako se naj listine popisujejo in pošiljajo.

Iz stare zgodovine inflantske. S preiskovanjem inflantskega jezika in tamošnje zgodovine se bavi znanstveno društvo „Die lettisch-literarische Gesellschaft.“ V zadnji številki je tudi „Kwartalnik historyczny“ objavil zanimive podatke o „Inflantih polskih“ in njih stari cerkveni zgodovini. Posebno zanimiva osebnost iz te zgodovine je jezuit Mihael Roth. Bil

je pravi apostol inflantski v sredi 18. stoletja. Roth je proučil natančno łotawski jezik — Nemci ga imenujejo danes: „die hochlettische Mundart“ — in izdal o njem prvo obširnejše religiozno delo v dveh knjigah z naslovom: „Wyssamociba katoliszka.“ Spomin Rothov živi še zdaj med ljudstvom, katero ga ima za svetnika.

Preiskovanje krajepisnih imen. V zadnji številki smo objavili spis gospoda Šande o potrebi slovarja slovenskih krajepisnih imen. Tudi drugi Slovani težé za tem. Pred kratkim je izdal P. P. Kühnel knjigo: „Die slavischen Orts- und Flussnamen im Lüneburgischen.“ (I. Theil, Hannover, 1902. Str. 172.) Kühnel že mnogo let preiskuje ta imena po Meklenburškem, v gornjih Lužicah in lüneburškem Wendlandu daleč za Labo. On se ne zadovoljuje le z imeni vasi in rek, ampak po specialnih zemljevidih, katastralnih mapah itd. zasleduje tudi vsa imena polj in travnikov ter jih izkuša razlagati.

„**Macierz Polska**“ je bila ustanovljena l. 1882., je torej izpolnila letos dvajset let svojega obstanka. Ustanovil jo je Kraszewski, da bi izdajala in razširjala poljske knjige med ljudstvo. Doslej je izdala 74 knjig leposlovne in znanstvene vsebine. Poleg tega izdaje časopis za ljudstvo „Nedziela“ in ob Mickiewiczem jubileju je izdala jako ceneno zbirko del tega poljskega pisatelja, ki je zdaj v neštevilnih izvodih razširjena med poljskim narodom. „Macierz Polska“ upravlja tudi „Košciuszczkovo ustanovo“, iz katere se bo kmalu začela izdajati poljudna poljska enciklopedija.

Poljsko časopisje v Galiciji po strankah. Gališko dnevno časopisje je razdeljeno zdaj v sledeče stranke: Konservativni stranki služijo „Gazeta Narodowa“, „Czas“, „Przegląd“ in „Dziennik Polski“, ljudska stranka ima „Kurjer Lwowski“, ki je tudi nekoliko demokratiški kakor „Nowa Reforma“ in „Słowo Polskie“, vspoljski je „Przegląd Wzeczpoljski“, socialni demokratje imajo „Naprzód“, stojalovščiki „Wieniec“. Katoliški v bolj krščansko-socialnem smislu je „Przedświt“.

Mitrofan Remezov, pred kratkim umrli ruski pisatelj, je obogatil rusko slovstvo z marsikaterim dobrim leposlovnim delom. Svoje spise je dal tiskati šele v poznejši starosti, največ v „Ruski Mysli“. Bolj znani so sledeči njegovi leposlovni in poučni spisi: „Naših polj jagody“, „Krasovica Dunjka“, „Ničji denjgi“, „Zabytaja tetradka“, „Děti generala Vranova“, „Judeja i Rim“, „Kartiny žizni Vizantiji“, „Vizantija i Vizantijcy“ itd.

Mikola Ivanovič Naumov je bil v Rusiji jako priljubljen pisatelj. Okoli leta 1850. je stopil na slovstveno polje in je zbudil posebno zanimanje s svojimi povestmi iz narodnega in vojaškega življenja. Rad je živel med prostim narodom in iz njega je